

Uvodnik

U ovom broju Medijskih istraživanja objavljujemo radove čije su teme relevantne za usmjerenost ovoga časopisa, jer s teorijskog ili empirijskog stajališta istražuju medije, novinarstvo ili utjecaj informacijske tehnologije na komunikacijske i društvene promjene.

Karmen Erjavec i Melita Poler Kovačič u članku “Rutinizacija slovenskoga novinarstva u razdoblju društvene tranzicije” teorijski i empirijski utemeljeno istražuju trenutačni problem ne samo novinarstva u Sloveniji, nego i u ostalim zemljama u tranziciji pa i šire. Autorice dokazuju hipotezu da novinarstvo u tim državama postaje sve više rutinizirano te istražuju koji su tome uzroci. Metodom analize sadržaja slovenskoga tiska u razdoblju od desetak godina (1990.-2000.), traže odgovore na dva pitanja: vrstu događaja i provjerljivost izvora. Zaključuju da se novinarstvo 2000. temelji uglavnom na pseudodogađajima i rutinskim zbivanjima, a aktivno novinarsko djelovanje postaje sve rjeđe. Istražni korpus pokazuje da se povećao broj nepoznatih i navedenih izvora. Sve veću rutinizaciju novinarstva u tranzicijskim zemljama autorice tumače gospodarskim procesima u tim državama i komercijalizacijom masovnih medija.

Maja Vadić u članku “Televizija u Istočnoj Europi: koliko se promijenilo nakon preokreta 1989.?”, pregledno, koristeći se relevantnom literaturom i dosadašnjim teorijskim dosezima, raspravlja o odnosu političkih promjena u Istočnoj Europi i promjena televizijskog programa, koje su prije bile skromne nego radikalne, te nisu pratile političke promjene, a budućnost će pokazati njihov smjer razvoja. Vidjet će se hoće li ga jače usmjeravati tehnologija i tržište ili zahtjevi zrele demokracije.

Aleksandra Uzelac u članku “Digitalna kulturna dobra u informacijskom društvu između javne domene i privatnog vlasništva” raspravlja o vrlo aktualnom i otvorenom problemu kulturnog sektora u kontekstu digitalizacije i mrežne strukture komuniciranja te o načinima distribucije i uporabe kulturnih dobara s posebno istaknutim problemom autorskih prava u globalnoj dimenziji virtualizacije informacija. Nove su tehnologije omogućile komunikaciju koja s jedne strane donosi veću slobodu i prava, a s druge može mnogostruko ograničiti građanske slobode, a sve ovisi o smjeru razvoja zakonodavstva i građanske svijesti.

Lejla Turčilo u članku “Internet i političko komuniciranje u državama u tranziciji: Slučaj Bosna i Hercegovina” istražuje ulogu informacijske tehnolo-

gije u političkom komuniciranju te razlike između teorije i prakse u bosansko-hercegovačkim tranzicijskim uvjetima. Unatoč velikim mogućnostima Interneta, autorica zaključuje da one nisu ni približno uključene i iskorištene u političkoj komunikaciji, integraciji javnosti, javnog mišljenja i djelovanja, te u učinkovitijoj komunikaciji između donositelja političkih odluka i javnosti. Razlog je dijelom u samoj javnosti i njezinim komunikacijskim sposobnostima, ali također i u nositeljima vlasti te institucijama koje moraju prihvatiti mrežu prema modelu suvremene međunarodne javnosti.

U ovom broju objavljujemo i jedan članak s područja odnosa s javnošću kao discipline u nastajanju. Božo Skoko u članku "Kvantitativni i kvalitativni dosezi odnosa s javnošću u Hrvatskoj 2003." daje sažet povijesni prikaz te komparativni uvid u stanje struke u Hrvatskoj i u zemljama s dužom tradicijom odnosa s javnošću, te na temelju raspoloživih podataka analizira naše kvantitativne i kvalitativne dosege. Zaključujući da Hrvatska s malim zaostatkom prati brzi svjetski razvoj te djelatnosti, autor drži da je nužno napraviti zaokret u smjeru učinkovitijeg školovanja i usavršavanja stručnjaka u komunikološkim, psihološkim te menadžerskim umijećima, jer se inače uskoro neće moći odgovoriti sve većim zahtjevima domaćeg tržišta koje se razvija prema zakonima umreženog globalnog komuniciranja.

Donosimo nekoliko prikaza knjiga koje zanimljivo obrađuju teme vezane za novinarstvo, medije, oglašavanje, informacijsku tehnologiju i odnose s javnošću.

Također se osvrćemo na 10. Medienforum koji je o temi *EU Enlargement: Opportunities and Risks / Proširenje Europske Unije: pogodnosti i rizici* održan u Švicarskoj (Zürich/Bern/Geneve/Lugano) od 2.-7. svibnja ove godine. Sudjelovali su predstavnici medija i novinari iz novih i budućih članica Europske Unije.

Zahvaljujemo svima koji su pridonijeli tiskanju ovoga broja Medijskih istraživanja, te vas pozivamo da nam pošaljete vaše prijedloge, komentare i kritike. Pozivamo vas također da nam i dalje šaljete radove o medijima i novinarstvu u komunikacijskoj, ekonomskoj, umjetničkoj, psihološkoj ili drugoj dimenziji.

Glavna urednica